

Г Л А С

CDXXVIII

ОДЕЉЕЊЕ ИСТОРИЈСКИХ НАУКА

КЊИГА 18

ACADEMIE SERBE DES SCIENCES ET DES ARTS

GLAS

CDXXVIII

CLASSE DES SCIENCES HISTRIQUES

N° 18

Reçu à la VI séance de la Classe des sciences historiques le 28 juin 2017

Rédacteur

MIHAILO VOJVODIĆ
Membre de l'Académie

BEOGRAD
2018

СРПСКА АКАДЕМИЈА НАУКА И УМЕТНОСТИ

Г Л А С

CDXXVIII

ОДЕЉЕЊЕ ИСТОРИЈСКИХ НАУКА

КЊИГА 18

Примљено на VI скупу Одељења историјских наука од 28. јуна 2017. године

У р е д н и к
академик
МИХАИЛО ВОЈВОДИЋ

БЕОГРАД
2018

Издаје
Српска академија наука и уметности
Београд, Кнез Михаилова 35

Технички уредник
Мира Зебић

Лектор
Младенка Савичић

Коректори
Невена Ђурђевић
Снежана Крсичић-Букарица

Тираж
300 примерака

Штампа
ПЛАНЕТА ПРИНТ, Београд

C A Д P Ж A J

Михаило Војводић, <i>Милораг Екмечић (1928–2015)</i>	1
Василије Ђ. Крестић, <i>Бечкеречки програм</i>	9
Vasilije Dj. Krestić, <i>Bečkerek Programme</i>	18
Десанка Ковачевић-Којић, <i>Двојно књиговодство у Дубровнику и Бенко Котруљевић (нови погледи)</i>	19
Desanka Kovačević-Kojić, <i>Double Entry Bookkeeping in Dubrovnik and Benko Kotruljević (New Aspects)</i>	34
Михаило Војводић, <i>Србија и балкански ратнови</i>	37
Mihailo Vojvodić, <i>Serbia and the Balkan Wars</i>	48
Гојко Суботић, <i>Ко су биле монахиње Јефимија и Евпраксија из најпачице на влашћаници манастира Пућине?</i>	51
Gojko Subotić, <i>Who Were Nuns Jefimija and Evpraksija From the Inscription on the Epitaphion of Putna Monastery?</i>	61
Љубодраг Димић, <i>Повраћац у Европу. Југославија и питање европске безбедности на преласку из 60-их у 70-е године XX века</i>	63
Ljubodrag Dimić, <i>Return to Europe. Yugoslavia and the Question of European Security at the Turn of the Decade – from the 1960s to the 1970s</i>	95
Славенко Терзић, <i>Скадарски вилајет у другој половини XIX века. Опис руског конзулата у Скадру 1876. године</i>	97
Slavenko Terzić, <i>Vilayet of Skadar in the Second Half of the 19th Century. Description of the Russian Consulate in Skadar in 1876</i>	110

Рајко Кузмановић, <i>Улога науке и академија у развоју друштва</i>	111
Rajko Kuzmanović, <i>The Role of Science and Academies in the Development of the Society</i>	121
Christer Jorgensen, <i>Igniting the East. The Causes and Consequences of the 1875 Peasant Revolt in Bosnia-Herzegovina</i>	123
Кристер Јоргенсен, „Запалили и сћоко“. Узроци и последице Босанско-херцеговачког устанка 1875. године	148
Душан Т. Батаковић, <i>Нови ревизионизам и стари стереотипи? Историографија о Србима и Србији након 1991. године</i>	149
Dušan T. Bataković, <i>New Revisionism and Old Stereotypes? On post-1991 Historiography on Serbs and Serbia</i>	170
Срђан Рудић, <i>Брачне везе босанске власиеле</i>	173
Srđan Rudić, <i>Marital Links of Bosnian Nobility</i>	188
Душан Берић, <i>Средњовековни почеци мађаризације</i>	189
Dušan Berić, <i>The Medieval Beginnings of Magyarization</i>	207
Марица Маловић Ђукић, <i>Которска патрицијска породица Бисте у средњем веку (14. и 15. век)</i>	209
Marica Malović Đukić, <i>Kotor Patrician Family of Biste in the Middle Ages (14th and 15th Centuries)</i>	222
Никола Б. Поповић, <i>Негоумице о Начертанију</i>	225
Nikola B. Popović, <i>Dilemmas About Načertanije</i>	251
Слободан Шоја, <i>La saga napoléonienne en Bosnie dans l'histoire et la littérature</i>	253
Слободан Шоја, <i>Наполеонска сага у Босни у историји и књижевности</i>	264
Маја Лаковић, <i>Руско посланство у Константинопољу и грчко-бугарски црквени спор (1856–1861)</i>	267
Maja Laković, <i>Russian Embassy in Constantinople and Greek-Bulgarian Ecclesiastical Dispute (1856–1861)</i>	280
Бранко Бешлин, <i>Борба либерала за превласћу у Друштву српске словесности и Матици српској (1864–1866)</i>	281
Branko Bešlin, <i>Struggle of Liberals for the Supremacy at the Society of Serbian Letters and Matica srpska (1864–1866)</i>	298

Борђе Микић, <i>Италијанизација у Трсту и околини у другој половини XIX века</i>	301
Đorđe Mikić, <i>Italianisation in Trieste and the Environs in the Second Half of the 19th Century</i>	327
Неделько В. Радосављевић, <i>Српска православна црквеношколска оштина у Мостару</i>	329
Nedeljko V. Radosavljević, <i>Serbian Orthodox Church-Educational Municipality in Mostar</i>	349
Константин В. Никифоров, <i>Короткий балканский век перед Великой войной</i>	351
Константин В. Никифоров, <i>Крајњи балкански век уочи Великог рата</i>	361
Милош Ковић, <i>Босна и Херцеговина и Сарајевски атентат у британској штампи (29. јун – 2. јул 1914)</i>	363
Miloš Ković, <i>Bosnia and Herzegovina and the Sarajevo Assassination in the British Press (29 June – 2 July 1914)</i>	372
Александар Растовић, <i>Сетон Војсон о српској политичкој елити</i>	375
Aleksandar Rastović, <i>Seton-Watson About the Serbian Political Elite</i>	395
Петар В. Крестић, <i>Александар Арнаутовић, Из предгробних мемоара (Рат/Војска/Кабинет министара/Бугарски рат/Албанија/Посланство у Паризу)</i>	397
Petar V. Krestić, <i>Aleksandar Arnautović, From Pre-Grave Memoirs (War/Army/Minister's Cabinet/Bulgarian war/Albania/Embassy in Paris)</i>	413
Душан Топаловић, <i>Развој шведско-српских трговинских веза и конзуларних односа до 1914. године</i>	415
Dušan Topalović, <i>Review of Development of the Swedish-Serbian Trade and Consular Relations Until 1914</i>	441
Боривоје Милошевић, <i>Владимир Ђоровић на Велеиздајничком процесу у Бањој Луци 1915–1916. године</i>	443
Borivoje Milošević, <i>Vladimir Ćorović at the High-treason Process in Banja Luka in 1915–1916</i>	460
Биљана Вучетић, <i>Стенли Харти Озборн, амерички лекар у Србији 1915. године</i>	461
Biljana Vučetić, <i>Stanley Hart Osborn, An American Doctor in Serbia in 1915</i>	475

Jean-Paul Bled, <i>Le mythe de François-Joseph</i>	477
Жан-Пол Блед, <i>Франц Јозеф и његов мит</i>	484
Јована Шалјић, <i>Осман Ђикић и његов џајрећ</i>	485
Jovana Šaljić, <i>Osman Đikić and his Struggle</i>	500
Горан Латиновић, <i>Југословенско-италијански економски односи (1934–1936)</i>	501
Goran Latinović, <i>Yugoslav-Italian Economic Relations (1934–1936)</i>	510
Мира Радојевић, <i>Демократијска странка и Споразум Цвејковић–Мачек</i>	513
Mira Radojević, <i>Democratic Party and the Cvetković–Maček Agreement</i>	531
Драга Мاستиловић, <i>Срби из долине Неретве и Споразум Цвејковић–Мачек 1939. године</i>	533
Draga Mastilović, <i>Serbs From the Neretva Valley and the Cvetković–Maček Agreement of 1939</i>	549
Војислав Павловић, <i>Мисија Вилијема Донована на Балкану, јануар–фебруар 1941.</i>	551
Vojislav Pavlović, <i>Mission of William Donovan in the Balkans January–February 1941</i>	564
Зоран Лакић, <i>Црна Гора у научном гјелу академика Милорада Екмечића</i>	565
Zoran Lakić, <i>Montenegro in the Scientific Work of Academician Milorad Ekmečić</i>	572
Е. Ју. Гуськова, <i>Сообщения ЦК КПЮ о состоянии межнациональных отношений в республиках Югославии в первое десятилетие после второй мировой войны</i>	573
Јелена Гускова, <i>Извештаји ЦК КПЈ о стању међунационалних односа у републикама Југославије у првој деценији после Другог светског рата</i>	586

Одељење историјских наука Српске академије наука и уметности посвећује овај број Гласа академику Милораду Екмечићу који је у њој провео више деценија најпре као члан ван радног састава, да би потом био преведен у статус редовног члана. Академик Милорад Екмечић је био оснивач и дугогодишњи председник њеног Одбора за историју Босне и Херцеговине и члан више других одбора. Са успехом је обављао и дужност члана њеног Председништва. Академик Екмечић је био један од најугледнијих српских историчара, чије стваралаштво представља научну заоставштину немерљиве вредности. Његови радови јединствени су по богатој подлози која му је послужила за аналитичко расуђивање и синтетичко излагање. Оригинална тумачења и бриљантни закључци, исказани једноставним али изражајним језиком, зрачили су код њега особитом свежином.

Овај зборник садржи 33 оригинална рада и уводни рад посвећен академику Милораду Екмечићу. Потпуна библиографија радова академика Екмечића објављена је у традиционалној серији библиографија угледних академика.

Редакциони одбор

ЧЛАНОВИ РЕДКЦИОНОГ ОДБОРА:

МИХАИЛО ВОЈВОДИЋ, уредник
ВАСИЛИЈЕ КРЕСТИЋ
ДЕСАНКА КОВАЧЕВИЋ-КОЈИЋ
ГОЈКО СУБОТИЋ
ЉУБОДРАГ ДИМИЋ
СЛАВЕНКО ТЕРЗИЋ
МИЛОШ КОВИЋ, секретар

МАРИЦА МАЛОВИЋ ЂУКИЋ

КОТОРСКА ПАТРИЦИЈСКА ПОРОДИЦА БИСТЕ У СРЕДЊЕМ ВЕКУ (14. И 15. ВЕК)

А п с т р а к т. – На основу извора и литературе, објављене и необјављене которске и дубровачке архивске грађе приказана је которска патрицијска породица Бисте кроз четири генерације у средњем веку. Истакнути појединци из ове породице добили су биографске осврте. Обрађена је њихова пословна и друштвена делатност. Приказано је њихово трговачко пословање у Котору, Дубровнику, Србији и Босни. Неки од њих успешно су се бавили трговином, стекли су богатство а тиме и углед што им је омогућило да обављају значајне друштвене функције у Србији и Котору.

Кључне речи: Котор, Бисте, Србија, Босна, Венеција, Дубровник, трговац, тканине, жито

Када говорим о трговцима из српских приморских градова, односно Котора увек се сетим познатих речи које је академик Сима Ћирковић написао пре више од четири деценије у *Историји Црне Горе*. И овог пута ћу парафразирати речи Симе Ћирковића које често користим у својим радовима о познатим которским трговцима у средњем веку. Зета је у великом Душановом царству, додала бих а можда и пре (у време краља Милутина и краља Стефана Дечанског), имала улогу несразмерно већу од њене територије, и то захваљујући управо градовима, пре свега приморским и њиховој привреди, као и грађанима и њиховом знању и способностима.¹ У те истакнуте Которане могу се убројати и појединци из породице Бисте-Примути. Неки од њих су захваљујући свом успешном трговачком

¹ *Историја Црне Горе* 2/1, Титоград 1970, 82 (С. Ћирковић).

пословању, знању латинског језика, и западне културе и етикације по-стајали дворани и дипломате на српском двору.

Покушаћемо на основу објављене и необјављене архивске грађе из которског и дубровачког архива и литературе да прикажемо живот и рад истакнутих појединаца из ове веома познате властеоске породице у Котору и Србији. О которској породици Бисте и њеним члановима мало је писано у историографији. Има понеки податак о њима у делима општег карактера и у појединачним студијама које се баве племством Дубровника и Котора.² Више података о породици Бисте има у студијама које су изашле у новије време, а баве се друштвеним односима у средњовековној Србији³ и економским везама између српских средњовековних земаља и држава и градова на Медитерану.⁴

Которска властеоска породица Бисте (Примути, Премути, Прумути) налазила се међу оним познатим которским породицама – Буће, Томе-Драго, које су имали запажену улогу у друштвено-економском животу Котора и Србије у средњем веку. Појединци из ове породице (Бисте Примути) имали су запажену улогу не само у Котору већ и Србији – на двору српског краља Стефана Дечанског. Родоначелник породице био је Трипе Бисте чију пословну делатност можемо пратити тек од почетка друге деценије 14. века.

ТРИПЕ БИСТЕ

Он се јавља на освиту друге деценије 14. века као зрео послован човек. Трипе у то време истовремено улази у трговачке и кредитне послове. Узима кредите вероватно за робу којом је трговао у Котору и Дубров-

² I. Stjepčević, *Kotor i Grbalj*, Kotor 1941, 131, 132 = *Arhivska istraživanja Voke Katorske*, Perast 2003, 305, 318; P. Kovičanić, И. Стјепчевић, *Културни животи сѣпарога Коѣора (XIV–XVIII вијек)* I, Цетиње 1957, 38, 155; II, 98; R. Kovičanić, *Pomeni crnogorskih plemena u katorskim spomenicima (XIV–XVI vijek)* I, Cetinje 1963, 20–21, 90, 117, 138, 158, 194, 206, 226; II, Titograd 1974, 13, 18, 22, 28–29, 32, 212, 126; И. Манкен, *Дубровачки љаѣрицији у XIV веку*, Београд 1960, 91, 217, 238, 461; J. Martinović, *Prilozi proučavanju genealogije i heraldike znamenitih vlasteoskih rodova u Kotoru prve polovine XIV vijeka*, Godišnjak PMK XII (1964) 45; J. Мијушковић, *Додељивање дубровачког грађанства у средњем веку*, Европа и Срби – средњи век, Београд 2006, 346–347, 357, 359; M: Антоновић, *Град и жуѣа у зейском приморју и северној Албанији у XIV и XV веку*, Београд 2003, 82, 188.

³ M. Благојевић, *Државна уѣрава у срѣским средњовековним земљама*, Београд 1997, 36, 188, 190, 105–108, 110.

⁴ P. Ђук, *Србија и Венеција у XIV веку*, Београд 1986, 156; Д. Динић-Кнежевић, *Миѣрације сѣановнишѣа из јужнословенских земаља у Дубровник ѣоком средњег века*, Нови Сад 1995, 183–184.

нику. Трипе се бавио кредитним и трговачким пословањем не само у Котору већ и у суседном Дубровнику. Бавио се трговином житом.⁵ О томе нам говори податак да је почетком децембра 1312. године одредио за свог заступника у Дубровнику Тому Павловог, који га је заступао у вези неких кредитних послова⁶ који су били везани за трговину житом. Тома Павлов био је и Трипин пословни партнер. Код Томе се Трипе задужио почетком јануара 1313. године на извесну своту новца. Дуг је трбало да врати за два месеца.⁷ Пословну сарадњу наставиће касније у Србији Трипин син Бисте са Томом Павловим. Обојица (Бисте и Тома) били су у исто време у Србији на двору српског краља Стефана Дечанског. Они су били у неким родбинским везама. Трипе Бисте истовремено даје и узима кредите. Трипе је пословао и са Грубом Муси из Котора, коме је остао дужан 400 млетачких перпера након смрти. Међусобна поравнања дуговања нису успели да заврше за живота. Зато су Грубини епитропи тражили почетком марта 1336. године намирење дуга (400 перпера) од Трипине удовице Раде.⁸ Још једном Трипе није на време вратио дуг. Наиме, почетком марта 1332. Николета, удовица Менџија-Менче Менчетића, са сином Матијом тражила је измирење дуга на основу задужнице из јануара 1313. написане у Дубровнику, када се Трипе Бисте из Котора задужио на 742 перпера код Менџија Матије Менчетића. Дуг је требало да врати за шест месеци.⁹ Дуговање није измирио на време те наследници покојног Менџија Менчетића после две деценије траже намирење дуга. Тада Трипе више није био у животу. Утеривање дуга поверено је Мартинусију Менчетићу. За Трипу Бисте не зна се када се родио нити када је умро. Вероватно је његова животна а тиме и пословна каријера завршена крајем друге или почетком треће деценије 14. века, јер се више не јавља у пословном свету Котора и Дубровника. У дубровачкој архивској грађи Трипе се наводи само као Трипе Бисте¹⁰, док се у которској архивској грађи помиње и као Трипе Бисте и као Трипе Примути.¹¹ Ради се (вероватно) о истој личности.

⁵ HAD, *Aptagi* I, fol. 16–16', 5. XII 1312.

⁶ *Aptagi* I, fol. 16–16', 5. XII 1312; М. Маловић-Ђукић, *Которски власћелин Тома Павла Тома*, ИЧ XLVIII (2002) 62. И. Манкен сматра да је Бисте Примути, син Трипе–Трифуна Примути (И. Манкен, *Дубровачки патрицијаци*, 91).

⁷ *Aptagi* I, fol. 20, 18. I 1313.

⁸ *Kotorski spomenici Druga knjiga kotorskih notara god. 1329, 1332–1337*, ed. A. Mayer, Zagreb 1981, (= *Kotorski spomenici* II), nr. 980, 246.

⁹ *Aptagi* II, fol. 123', 1 III 1332.

¹⁰ Види нап.5 и 6.

¹¹ *Kotorski spomenici Prva knjiga kotorskih notara od god. 1326–1335* (= *Kotorski spomenici* I), ed. A. Mayer, Zagreb 1951, nr. 683, 241; nr. 324, 121, nr. 525, 187–188, nr. 550, 198–199.

Он није био у животу како нас обавештавају которски извори почетком маја 1327. године.¹² Био је ожењен Радом¹³ али није познато одакле је ни и од ког рода је била. Трипе је имао троје деце – два сина Бисту де Примутиса и Мара-Марина¹⁴ и ћерку Славу.¹⁵ Његов најстарији син Бисте био је један од најпознатијих Которана 14. века.

БИСТЕ ПРИМУТИ (ПРУМУТИ)

Бисте је наставио очеву пословну каријеру још успешније, осим трговачке и кредитне делатности био је познат као дворанин и дипломата на двору српског краља Стефана Дечанског.¹⁶ Кад говоримо о Бистиним породичним приликама ускраћени смо јер није сачуван његов тестамент. Отац му се звао Трифун Примути (Трипе Бисте), а мајка, односно маћеха Рада¹⁷, али се не зна од ког је рода нити одакле је била. И Бистина жена се звала такође Рада, али ни о њеном пореклу нема вести. Бисте је имао брата Мара-Марина и сестру Славу. Он је вероватно из првог Трифуновог брака, јер се у которској архивској грађи помињу Бисте и Маро (Марин) као браћа, Трипини синови, а само Маро, као син Радин. Бистин брат Маро помиње се 1327. године заједно са мајком Радом, и тада је био малолетан, јер мајка одлучује у његово име да му Бисте направи кућу о свом трошку спојену с његовом новом кућом.¹⁸ Потребно је нагласити да Бисте који је био најстарији Трифунов син, по коме се његови наследници називају Бисте (само понекад додавајући и Примути) био је један од најпознатијих Которана у 14. веку. У Котору се у другој половини 14. века помињу Марин Примути и његов син Живко, вероватно су били (блиски) сродници Бисте Примути који су такође били познати и учествовали у друштвено-економском животу града.¹⁹

¹² *Kotorski spomenici* I, nr. 324, 121.

¹³ *Kotorski spomenici* I, nr. 683, 241; II, nr. 980, 246.

¹⁴ *Kotorski spomenici* II, nr. 1575, 392–393.

¹⁵ *Kotorski spomenici* I, nr. 324, 121.

¹⁶ Написала сам посебан биографски осврт о Бисти де Примутису. види: М. Маловић-Ђукић, *Которски власителин Бистие де Примутис*, ИЧ LV (2007) 73–82.

¹⁷ *Kotorski spomenici* II, nr. 422, 105.

¹⁸ *Kotorski spomenici* I, nr. 342, 128.

¹⁹ И Марин Примути бавио се трговачким и кредитним пословањем у Котору и учествовао је у управи града крајем 14. века Обављао је као и Бисте важне градске функције – судијску и службу аудитора у Котору. У току фебруара 1396. године био је пет пута судија и аудитор. И његов син Живко постао је члан Великог већа у Котору пре 1420. године. Добили су земљу у Грбљу. Живко Премути био је глава ждреба у Горњем Грбљу

Бисте је био ожењен Радом, са којом је имао троје деце из првог брака. Из његовог другог брака је син Марин. Имао је три сина Груба, Јака, Марина и ћерку Нуцу која се удала у Дубровнику за дубровачког племића Ивана Нала Цријевића.²⁰ Добила је мираз од 1000 перпера, 100 аксађа злата, накит и одећу према обичају Дубровника. Остала Бистина деца нису позната. О Груби Бисте сачувано је веома мало података. Бистин син Грубе помиње се 1332. године као зрео послован човек. Он текуће године учествује као један од угледних и присутних племића приликом добијања которског грађанства.²¹ Грубе Бисте и његова мајка Рада изјавили су средином августа 1333. године да ће которској општини исплатити 2500 перпера до празника св. Марије у септембру.²² Грубе се помиње и у педесетим годинама 14. века.

О Грубином угледу у Котору и Србији говори податак да је био један од чланова петочлане которске делегације заједно са Михом и Петром Бућом код цара Душана у Будви у спору између два града ради утврђивања и разграничења (решавања граница) између градова Котора и Будве. Тим поводом цар Душан је издао повељу, која је по својој садржини у ствари царска пресуда у спору између града Котора с једне и патријарха – господара Будве с друге стране, настала у периоду између 1346–1355. године.²³ О другом Бистином сину има више података у историјским изворима.

ЈАКЕ БИСТЕ ПРИМУТИ

Бистин син Јако био је познатији и успешнији од свог брата Груба. Бавио се трговачким и кредитним пословима као и његов отац Бисте. Зна се да се бавио трговином тканинама, које је куповао од Млечана а продавао их у Котору и можда Србији. Пословао је не само са Которанима већ

1430. године. Ова грана породице није предмет овог рада. Она је позната у Котору као једна од патрицијских породица у другој половини 14. и 15. века.

²⁰ *Kotorski spomenici* II, nr. 1456, 366.

²¹ *Kotorski spomenici* II nr. 38, 10; М. Антоновић, *Град и жупа*, 82.

²² *Kotorski spomenici* II, nr. 422, 105.

²³ С. Ђирковић, *Повеља цара Стефана Душана о границама Котора*, 1346–1355, ССА 10 (2010) 37–51. Допуне и за штампу приредио Ђ. Бубало. Део которске делегације је био познат цару Душану, јер су тројица делегата били на српском двору. Грубе Бисте је син Бисте Примути, дворанина краља Стефана Дечанског, Петар син Николе Буће, царског протовестијара и Михо Бућа, брат Николин. Которани су знали кога ће послати цару. Мада се ова повеља убраја у которске фалсификате који су настали у 15. веку, што не значи да у њој нема оригиналних фрагмената. У време настанка ове повеље наведена тројица которских посланика су познати Которани који су у то време деловали и пословали у Котору и Србији.

и са Млечанима који су у то време боравили у Котору. Задуживао се код Млечана као и остали његови сународници. Били су то углавном кредити у роби израженој у новцу. Пословао је са млетачким трговцима браћом Мемо Андријом и Франческом који су од средине 14. века па током наредних десетак година живели и пословали у Котору и Дубровнику. Били су обично кредитори-зајмодавци Которана, међу којима је био и Јаке Бисте де Примутис. Јако је заложито код млетачког трговца Андрије Мема шест комада тканине за дуг од 344 дуката. Андрија је захтевао од Јака 22. јуна 1356. године да подигне тканине у року од 15 дана или ће их продати на јавној дражби.²⁴ Да је и Јаке био угледан говори податак да је добио земљу у Грбљу, како нас обавештава једна нотарска исправа из 1410. године. Јаке је од которске општине добио или купио два карата у Горњем Грбљу (не зна се када), односно од једног друга, где је глава ждреба био Трифун Примути.²⁵ Ту земљу од два карата коју је добио тада у Горњем Грбљу могли су само наследити и дати у мираз. Нису је смели продати, заложити или било на који други начин отуђити како је било прописано Которским статутом. Јакини наследници били су његови синови Трипе и Живко. Сина Трипу су наследили синови Јакша и Мароје-Ма-

²⁴ Mon. Rag. II, 153; Р. Ђук, *Србија и Венеција у XIV веку*, 156; Ружа Ђук исправља Душанку Динић-Кнежевић која је вероватно омашком навела да је Јако Бисте Дубровчанин и да је дуг износио 344 перпера уместо дуката (Д. Динић-Кнежевић, *Тканине*, 49).

²⁵ *Историјски архив Кошор=ИАК, Роански препис Грбљског катастика из 1457=Catasticum contractae Zoppa de Gerbili*—Катастик дијелова жупе Грбаљ = *Liber legitimationum župe Grbalj, Prolog, us, 1,47'* (=Роански катастик, како га је назвао сам проналазач Мухамед Незировић). Роански препис Грбљског катастика из 1457. године (Роански катастик,) пронашао је Мухамед Незировић у Градској библиотеци у француском граду Roanneu, у фонду Boullier број 5, види: М. Nezirović, *Liber Legitimationum Nepoznati katastik župe Grbalj iz XV stoljeća*, Melanges Skok, Zagreb 1985, 357–374; Isti, *Da li je jedan rukopis iz Zadra iz 1429. godine izvor katastika Liber Legitimationum župe Grbalj*, Radovi FF u Sarajevu XII (2002) 209–223. Мухамед Незировић сматра да је которски нотар Иван де Луксија (Johannes de Luxia) преписао Задарски катастик из 1429. године (Балбијев катастик) када је био нотар у Котору (1431–1458) и препис је био готов 1457. године и то је Роански катастик из 1457. године. Значај Роанског катастика је у томе што доноси вести о првом власнику то јест почиње од првог уживаоца карата у Грбљу, међу којима је било оних који су добили земљу када је била прва подела карата – земље у Грбљу првог октобра 1307. године. Он затим прати све промене, односно његове наследнике и завршава се именом уживаоца у чијем је поседу био (карат) у том тренутку. (Иван де Луксија, наводи Незировић, пратио је све промене имовинских односа које су се десиле у Жупи које је бележио на маргинама појединих страница нешто ситнијим рукописом у периоду док је обављао нотарску службу у Котору.) О Јоханесу (Ивану) де Луксији, которском нотару види: Н. Фејић, *Кошорска канцеларија у средњем веку*, ИЧ XXVII (1980) 45–51.

рин. Стога кнез и капетан и речени службеници та два односно један карат (јер је други карат припао другом Јакином сину Живку који није имао деце) деле по пола та два карата одобрили су, признали и потврдили 1430. реченом сер Јакши и Мароју-Марину. Земља у Грбљу наслеђивала се по мушкој линији, уколико није било мушких потомака то право имале су ћерке и сестре и њихови мушки наследници односно женски ако није било мушких потомака. То је било регулисано и Которским статутом. Код наслеђивања земље у Котору не помињу се ћерке, уколико су имале браћу, јер су оне добиле мираз приликом удаје. Овде није поменуто ни Јакова ћерка Маруша (ванбрачна). Према Которском статуту ванбрачна деца нису могла добити земљу у Грбљу. Јако је имао троје деце, два сина Трипа и Живка и једну ћерку Марушу, за коју Јакина снаја Брата, Трипина жена, сматра да је била ванбрачна. О Јакиној жени нема вести. Јакина ћерка Маруша била је удата у Дубровнику за Марина Љешевиха, которског грађанина а дубровачког становника. Свештеник Блаж Прибисалић из Дубровника заступао је 29. јуна 1432. године Марушу у Котору која је тада била удовица, око продаје Марушине куће која се налазила у пределу Шурања у Котору.²⁶ Вероватно се радило о миразу који је Маруша добила приликом удаје. И Јакин син Трипе превазишао је свог оца Јака у трговачком пословању.

ТРИПЕ ЈАКА БИСТЕ

Старији Јаков син Трипе успешно се бавио трговачким и кредитним пословањем. Трговао је житом, сољу, стоком и другом робом. Пословао је са својим сународницима, Дубровчанима и другима. Трипе је често долазио у Дубровник у вези трговачких и кредитних или других послова. Он је 28. јула 1372. године приликом залагања једног сребрног појаса у Дубровнику код Ловра Ризе том приликом одредио за свог заступника Матка Виту Ђорђића.²⁷ Јако се бавио трговином житом и стоком како смо навели, коју је из Босне (Горажда) довозио у Слано и Дубровник. Дубровачко Велико веће поставило је Трипи крајем септембра 1383. године извесна ограничења око продаје жита и стоке. Тада је одлучено у Великом већу да Трипе жито које је имао у Горажду доведе у Слано, а одатле на дубровачким баркама где буде хтео. За узврат је морао да узме соли из општинског кумерка у противвредности количине доведеног жита. Исто тако требало је и да доведе 400 грла стоке за клање, од чега је 100 грла могао да извезе

²⁶ Историјски архив Котор (ИАК) *Sudsko notarski spisi (SN)* V fol. 474, 29. VI 1432.

²⁷ HAD, *Diversa Cancellariae (=Div. Canc.)* XXIII fol. 122, 28 VII 1372; Д. Динић-Кнежевић, *Миџрације*, 184.

где хоће, а остало да препусти дубровачкој кланици.²⁸ Из Дубровника је извозио со и продавао је у залеђу.

Трипу често срећемо у Дубровнику и у деветој деценији 14. века поводом разноврсних трговачких и кредитних послова. Пословао је са дубровачким трговцем Цветком Турчиновићем са којим је извршио поравнање дуговања крајем априла 1389 године.²⁹ Трипини повериоци у Дубровнику у то време били су позната дубровачка властела Ђорђићи, Бунићи и други. Тројица Которана, Живко Бисте, негов брат Трипе и Лампре Болица, задужили су се средином октобра 1389. године у Дубровнику код дубровачког племића Вите Ђорђића на суму од 500 дуката. Дуг је требало вратити за два месеца.³⁰ Дуг нису на време измирили па њихов поверилац Вито Ђорђић тражи три године касније (18. септембра 1392) од Трипе и његових компањона да му измире дуговање од 500 дуката.³¹ Да Трипи трговачко пословање у то време није ишло добро, те није своја дуговања на време враћао, говори нам и следећи податак. Двојица Которана, Трипе Јаке Примути и Јуније Мекша, задужили су се у Дубровнику почетком децембра 1392. код дубровачког властелина Луке Бунића на износ од 302. дуката.³² Рок враћања дуга је три месеца. Трипе и Јуније Мекша пет година касније (9. фебруара 1397) поново су дошли у Дубровник, да ли због враћања старог дуга или због другог трговачког посла у исправи није изричито наведено.³³

Као сви велики трговци онога времена и Трипе је имао слугу који му је помагао у трговачким пословима. Трипе се средином октобра 1392. налазио у Сребреници вероватно ради неких трговачких послова. Његов слуга Мароје послао му је 15. октобра текуће године неке ствари (сребрни појас и прстење) по дубровачким трговцима у Сребреницу.³⁴

О угледу Трипе Бисте у Котору говори податак да је 1404. године изабран од општине у одбор са још три племића који су наредних шест месеци имали задатак да уреде сва питања око црквене имовине. Општинска управа се бринула о очувању и унапређењу црквених добара.³⁵

²⁸ М. Динић, *Одлуке већа Дубровачке Рејублице I (=Одлуке већа I)*, Београд 1951 382, 385; Д. Ковачевић-Којић, *Трговина у средњовековној Босни*, Сарајево 1961, 63.

²⁹ *Div. Canc.* XXVI fol. 18, 24 IV1389; Д. Динић-Кнежевић, *Миџрације*, 184.

³⁰ HAD, *Debita Notariae (=Deb. Not.)* X, fol. 29–29', 19 X 1389.

³¹ *Div. Canc.* XXXI fol. 31', 18 IX 1392.

³² HAD, *Sentencia di Cancellaria III (=Sen. di Canc.)* fol. 110', XII 1392.

³³ *Div. Canc.* XXXII fol. 21', 9 II 1397.

³⁴ *Div. Canc.* XXX fol. 150, 15 X 1392; Д. Динић-Кнежевић, *Миџрације*, 183.

³⁵ И. Синдик, *Комунално уређење Кошора од груђе њоловине до њочейка сјолоећа*, Београд 1950, 142.

Кад говоримо о Трипиним породичним приликама и имовном стању ускраћени смо јер нису сачувани тестаменти ниједног члана породице Бисте Примути или ми нисмо успели да их пронађемо. Трипе се женио два пута, прва жена била је Брата, али се не зна њено порекло. Са Братом није имао деце. Друга Трипина жена звала се Петруша и изгледа да је била родом из Бара. То сазнајемо индиректно јер њени синови помињу осим имовине у Котору и имање у Бару, које је вероватно мајчин мираз. Трипе је са Петрушом имао два сина Јакшу и Мароја – Марина. Обојица Трипиних синова имали су запажену улогу у друштвено економском животу Котора крајем 14. и у првој половини 15. века. Остала Трипина деца нису позната. Трипе је осим имовине у Котору имао и имање у Бару. Имао је земљу у Грбљу – један и по карат који је наследио од оца Јака, али и сам је добио или купио од општине још три карата у Горњем Грбљу од два друга где је глава ждреба био њихов сродник Трифун Примути.³⁶ Запажену улогу у друштвеном животу Котора имао је други Јаков млађи син Живко (Јован-Иван), који је био познатији и угледнији од свог старијег брата Трипа.

ЖИВКО (ИВАН–ЈОВАН) ЈАКЕ БИСТЕ

Живко и старији брат Трипе заједно су понекад пословали. Задуживали су се скупа код дубровачке властеле Ђорђића³⁷ Он је пословао не само са дубровачком властелом већ и са племићима из свог родног града. Которски властелин Марко Драго изјавио је почетком маја 1397. да му је Живко Јаке Бисте измирио дуг од 36 перпера. Живко је за позајмљени новац био заложиио неку (кућу) у Столиву.³⁸ Живко је имао неки спор око црквене земље. Осим земље и кућа у Котору имао је земљу у Грбљу и Столиву.³⁹ И Живко је као остала которска властела имао на свом имању зависне сељаке кметове који су се у Котору звали посадници. Њихова зависност односила се само на економску сферу и трајала је само онолико колико је трајао уговор.

О угледу Јаковог млађег сина Живка говори податак да је пре 1420. године постао члан Великог већа у Котору и на тај начин узео учешћа у свим важним одлукама по судбину града. Тако је породица Бисте учествовала у веома важним одлукама по судбину града. Иван (Јован–Живко)

³⁶ *Роански катјасџик*, 47–47', 49–49'.

³⁷ Види нап. 30.

³⁸ *SN II fol. 440, 12 V 1397.*

³⁹ *SN II fol. 304, 14 V 1396; Роански катјасџик*, 47–47', 49–49'. Наследио је од оца један и по карат у Горњем Грбљу.

Јаке Бисте присуствовао је као члан Великог већа у Котору заклетви которске властеле на верност Републици приликом признавања млетачке власти у граду 25. јула 1420. године. Церемонија око признавања млетачке власти у Котору обављала се над моштима Св. Трипуна у Цркви Св. Трипуна. Том чину присуствовао је заједно са патрицијским породицама Мекша, Бућа, Драго, Болица, Бизанти, Вракијен и другим, то јест био је међу присталицама млетачке власти у Котору, заједно са 42 члана Великог већа који су поименице наведени, док су остали који нису присуствовали и били су против, наведени и означени са *et omnes consillirai maiores consilii*.⁴⁰ Према томе, само је једна трећина чланова Великог већа међу којима је био и Иван (Јован-Живко) Бисте била за прихватање млетачке власти у граду. Велико веће у Котору тада је бројило 120 чланова. Скоро две трећине чланова није присуствовало званичном чину предаје града, што значи да је међу члановима Великог већа постојао велики отпор том чину. Посебно, насилном спровођењу млетачког плана и кршењу раније датих обећања. Ранији споразум је био да се до јесени 1420. неће развити застава св. Марка у Котору. Капетан Јадранског мора Пјетро Лоредан прекршио је ранији договор.⁴¹ Без обзира на велики отпор међу већницима одлука је спроведена у живот. Међу тада которским већницима био је присутан још један блиски сродник Ивана Јака Бисте, био је то његов имењак Живко Примути, син покојног господина Марина Примути.

Кад говоримо о Живковим породичним приликама ускраћени смо због недостатка тестаментa. Познато је да је био је ожењен Јелушом али се не зна од ког рода је била. Живко са Јелушом није имао деце. Има једна помало необична али и интересантна прича, наиме ради се о судском спору између „злих“ јетрва, с једне стране, Јелуше, Живкове жене, а с друге, Брате, жене Живкова брата Трипка. Тако је у једном маратонском спору, између две јетрве, који је почео средином октобра и трајао до краја новембра 1399. године узео учешћа и Никола Загуровић.⁴² Он је заступао једну од снаха Јака Бисте, сина Бисте Примути, једног од најпознатијих Которана у 14. веку. Спор се водио око круне коме треба да припадне

⁴⁰ SN III fol. 430–431, 25 VII 1420; *Statuta civitatis Cathari I, Kotor* 2009, 337–341; Mirjana Matijević-Sokol, *Uspostava mletačke vlasti u Kotoru 1420. godine na osnovi kotorskih notarskih isprava*, Zbornik zavoda za povijesne znanosti istraživačkog centra JAZU 12 (1982) 9–15, Prilog 16–17.

⁴¹ S. Mijušković, *Statuta civitatis Cathari, Poglavlje o predaji Kotora Veneciji*, Godišnjak РМ у Котору III (1955) 20–21; *Историја Црне Горе 2/2*, Титоград 1970, 126 нап. 7 (И. Божић).

⁴² IAK, SN II fol. 144–145, 15. X 1399, види: L. Blehova Čelebić, *Žene srednjovjekovnog Kotora*, Podgorica 2002, 64, нап. 173; M. Malović-Đukić, *Porodica Zagurović u Kotoru (XIV–XV vek)*, Spomenica Marka Šunjića, Sarajevo 2010, 251–252; Иста, *Још једном о породици Загуровић у средњем веку*, Историјски записи 1–2 (2011) 12–13.

између Јелуше, жене Живка Бисте (једног од синова Јака Бисте), коју је заступао Никола Загуровић и епитропа Брате, жене Трипка Бисте, Живкова брата. Јелуша је тужила своју јетрву Брату, жену Трипка Бисте, да она има код себе једну сребрну и позлаћену круну са украсима у вредности од 16 дуката која је припадала Јелуши. Накит је имао велику вредност, па није чудо што је због њега избила парница. Брата је признала да је током своје болести добила споменуту круну, али је муж Трипко вратио брату Живку. Брата је у једном тренутку чак изјавила да је муж Трипко поменуту круну узео од ње и дао је својој ванбрачној сестри Маруши. Јелуша и њен муж Живко негирали су ту Братину изјаву. Тражили су да се то докаже чињеницама преко судских извршитеља тестаментата покојне Брате. Међутим, у тестаменту није било ни речи о круни, тако да је она која је тужила, то јест Јелуша, располагала само Браатином усменом изјавом у присуству сведока. У ствари, кључни доказ је био управо тестамент у коме није поменута круна, јер није била код Брате (у њеном власништву). Тако да је Јелуша, коју је заступао Никола Загуровић на крају изгубила парницу. Као што смо навели Живко није имао деце, али су зато синови његовог брата Трипе наставили трговачко пословање у Котору.

И синови Трипини – Јакша и Марин – имали су запажену улогу у друштвено-економском животу Котора. Старији Трипин син Јакша наследио је оца у трговачком и кредитном пословању. Јакша се јавља у улози кредитора у Котору. Пословну сарадњу остваривао је са Дубровчанима. Почетком новембра 1436. Јакша Трипе Бисте и Августино Ескуло из Кремоне били су кредитори дубровачком трговцу Радославу Помјеновићу из Дубровника⁴³. Јакша није био у Котору почетком јануара 1437. већ је вероватно био заузет трговачким пословима негде у Зети, и тада га је заступао млађи брат Марин у Котору и Бару.⁴⁴ О његовом пословању у Зети сазнаје се кад је у Котору поставио Урбана Маринова Драгона за свог заступника посебно око утеривања дугова у Зети.⁴⁵ Њихова мајка Петруша и старији син Јакша одредили су 1437. млађег сина Марина да их заступа око управљања имовином у Бару.⁴⁶ Млађи брат Марин трговао је вином. Куповао је вино средином маја 1440. од једног италијанског трговца који је вино довозио својом баркозијом из Италије (Трани, Барлета) на Бојану (вероватно у Свети Срђ) и продавао га Марину Трипа Јаке Бисте који му је плаћао за једну кварту вина по пола дуката.⁴⁷

⁴³ SN VI fol. 57, 8. XI 1436.

⁴⁴ SN VI fol. 88, 7. I 1437.

⁴⁵ SN VI fol. 112, 19. II 1437.

⁴⁶ SN VI fol. 33, 12. X 1436.

⁴⁷ SN VI fol. 973, 18. V 1440.

Браћа Јакша и Марин, синови Трипини, добили су земљу у Грбљу 1430. где је глава ждреба био Живко Примути (Пермути) у Горњем Грбљу у двадесетом делу. Трипини синови добили су у поменутом ждребу од једног друга два карата, а од другог три карата. У другом ждребу у Горњем Грбљу у двадесет и трећем делу где је глава ждреба био Георгије Гима добили су синови покојног Трипе Бисте (Јакша и Марин) један карат. И у трећем ждребу у Доњем Грбљу у двадесет другом делу где је глава ждреба био Марин покојног Јована протовестијара са ћеркама његовог покојног брата Франциска, синови Трипа Јака Бисте, то јест Јакша и Марин, добили су три односно пет карата.⁴⁸ Синови Трипини Јакша и Марин добили су 1430. године око 11 карата земље у Грбљу. У друштвено-економском животу Котора имао је важну улогу најмлађи син Бисте Примути.

МАРИН БИСТЕ

Веома познат у Котору у другој половини 14. и почетком 15. века био је најмлађи Бистин син Марин, вероватно из његовог другог брака. Порекло његове мајке остало је непознато. Од Маринове деце помиње се само син Иван, остала деца нису позната. Марин Бисте помиње се скоро увек у которској архивској грађи као Марин Бисте, ретко додајући и Примути. И његов син Иван био је веома познат и успешан у Котору, у првој половини и средином 15. века. О Мариновом трговачком пословању мало је познато, али о његовој друштвеној делатности у Котору боље смо обавештени. Увек се у которској архивској грађи помиње само као Марин Бисте, како смо навели, што говори колико је био познат, али и да би се направила разлика са његовим блиским сродником који се такође звао Марин (унук Бистиног сина Јака) који се јавља у архивској грађи у Котору као Марин син Трипа Јакс Бисте. И његов стриц, полубрат његовог оца Бисте такође се звао Маро-Марин. Марин Бисте је добио име по стрицу, који вероватно није имао деце. О његовом стрицу Марину скоро да нема вести. Једино су познати његови родитељи (отац Трифун Бисте Примути и мајка Рада), брат Бисте Примути и сестра Слава. У Котору су се углавном понављала имена најближих сродника који нису имали деце. Све су ово потешкоће да би се тачно могло утврдити о којој се личности управо ради (о сину или брату) јер нису сачувани тестаменти нити једног члана из породице Бисте Примути. Презиме Бисте се усталило од средине 14. века, појавом Бисте Примути као најпознатијег и најистакнутијег појединца и породица је постала позната (захваљујући њему) као Буће, Драго,

⁴⁸ I. Stjepčević, *Kotor i Grbalj*, 131, 132, 143 = *Arhivska istraživanja Boke Kotorske*, Perast 2003, 305–6, 318.

Мекша, Бизанти и друге. Сви његови потомци носили су презиме Бисте ретко додајући Примути. Марин је обављао судијску функцију у Котору крајем 14. века и потписивао се само као господин Марин Бисте. О његовом угледу говоре службе које је у граду обављао. Био је которски судија у првој половини 1396. године, дакле, носилац те веома важне градске функције. Судија у Котору био је осам пута у марту и једном у априлу 1396. године⁴⁹ и следеће 1397. године у августу вршио је службу аудитра, те такође веома важне градске службе.⁵⁰ Почетком децембра 1396. године је био је члан Малог већа, односно которске владе.⁵¹ Мало веће је ванредно заседало 8. децембра 1396. и проширено је са још четири племића и два војна заповедника јер су вођени важни преговори са Радичем Црнојевићем. То речито говори о угледу који је имао у Котору. Почетком маја и у новембру 1431. обављао је још судијску функцију.⁵² Почетком 14. века Марина све чешће замењује син Иван у градским службама. У фебруару 1400. Маринов син Иван био је кнез Котора и члан Малог већа односно градске владе.⁵³ И у наредним годинама Иван је обављао судијску функцију у Котору. У првој половини и крајем 1431. (у фебруару, мају, јуну и децембру) обављао је судијску функцију у граду.⁵⁴ И следеће 1432. средином марта био је судија у Котору.⁵⁵ Када је Иванов отац Марин умро нема вести. Први пут помиње се Марин као покојни крајем маја 1434, јер је поменут судија Иван, покојног Марина Бисте.⁵⁶ Иван је обављао судијску функцију и деценију касније (1442, 1443, 1444. и 1445. године).⁵⁷ Осим тога вршио је и службу которског кнеза. Када је био у Котору давао је земљу у закуп уз одређену новчану надокнаду.⁵⁸ Био је епитроп својим суграђанима приликом састављања тестамената.⁵⁹ Као и остала которска

⁴⁹ SN II fol. 266, 273, 276, 277, 299, 281.

⁵⁰ SN II fol. 461.

⁵¹ SN II fol. 266, 8 XII 1936; R. Kovijanić, *Pomeni crnogorskih plemena u kotorskim spomenicima (XIV–XVI vijek)* I, 134–135. Овде је поменут Иван Бисте, али мислим да се ради о писаревој грешци и да је реч о Ивановом оцу Марину који је у то време обављао значајне градске функције (судијску и службу аудитора).

⁵² SN II fol. 194; SN V fol. 244.

⁵³ R. Kovijanić, *Pomeni crnogorskih plemena u kotorskim spomenicima (XIV–XVI vijek)* I, 138; II, 22.

⁵⁴ SN V fol. 191, 193, 410, 431; VI, 820; VII, 820, 887.

⁵⁵ SN V fol. 460.

⁵⁶ SN V fol. 592.

⁵⁷ SN VII fol. 859; *Statuta civitatis Cathari* I, 416, 419, 422.

⁵⁸ SN VI fol. 45, 24. X 1436.

⁵⁹ SN V fol. 360, 4. I 1432.

властела имао је кућну послугу-слуге.⁶⁰ Био је дубоко религиозан, па је заједно са Луком Паутиновићем био један од магистара братовштине св. Духа у Котору. Почетком јула 1437. примили су за братовштину 20 перпера од Марина Трифунова Буће.⁶¹ Пословну сарадњу остваривао је са својим сународницима и са оним трговцима у Котору који су дошли из других места и настанили се у Котору, и ту наставили трговачке и кредитне послове. Један од њих био је и Нико Рога који је дошао из Улциња у Котор почетком 15. века. Он је заступао једно време Ника Рога у Котору, када није био у граду, заузет трговачким пословањем.⁶² Почетком октобра 1431. задужио се код богатог которског грађанина Марина Друшка на извесну суму новца.⁶³ Осим трговачких послова, учествовао је и даље у управи града. Крајем 1442. и средином 1443. био је судија у Котору.⁶⁴

Кад говоримо о његовим породичним приликама једино је познато да се крајем 14. века ородио са Бућама, једном од најпознатијих которских породица. Оженио се почетком марта 1398. Маргаритом, ћерком Јована покојног Петра Буће, сина господина Николе Буће.⁶⁵ Добила је у мираз 1000 перпера, накита и одеће према обичају племкиња. О њиховом потомству нема вести.

Приказани живот и рад појединаца из породице Бисте јесте доказ како се успевало у пословном свету Котора у позном средњем веку. И како су текле њихове успешне пословне и друштвене каријере у Котору и Србији. Примери истакнутих појединаца из породице Бисте, с друге стране, послужиле као основа за проучавање друштвено-економске историје Котора у 14. и првој половини 15. века.

Marica Malović Đukić

KOTOR PATRICIAN FAMILY OF BISTE IN THE MIDDLE AGES
(14TH AND 15TH CENTURIES)

S u m m a r y

Based on the published and unpublished sources and literature, the Kotor patrician family of Biste is presented through four generations in the Middle Ages. Biographical

⁶⁰ SN VI fol. 196, 7. VII 1437.

⁶¹ SN VI fol. 487, 16. VII 438.

⁶² SN VI fol. 647, 18. X 1440; М. Маловић-Ђукић, *Делатностај улцињског трговца Ника Рога у Котору у тридесетим годинама 15. века*, ИЧ XLI (2012) 109.

⁶³ SN V fol. 523, 3. X 1431.

⁶⁴ Види нап. 57.

⁶⁵ SN II fol. 511, 1. III 1398.

sketches of eminent individuals from this family are given, and their business and social activity is presented. Their trading activities in Kotor, Dubrovnik, Serbia and Bosnia are outlined. Some of them successfully dealt with trade. They amassed fortune and thus gained reputation, which enabled them to discharge important social functions in Kotor and Serbia. The important role of some members of the Biste-Primuti family in the social-economic life of the town is reflected in the fact that they and their descendants obtained a considerable land in Grblje. Successful trading activity and social reputation of prominent individuals from the Biste-Primuti family served as the basis for studying the social-economic history of Kotor in the 14th and the first half of the 15th century. Their business and social activity served as an example of successful business people characteristic for the maritime lands in the late Middle Ages.